

WEBINAR MER ONDER DE OMGEVINGSWET

3 juli 2025

Heino Witbreuk

**DUIDELIJK
HEKKELMAN.**

INHOUDSOPGAVE

- Algemeen
- Project-mer-(beoordelings)plicht
 - Aanwijzing
 - Lijstenstelsel
 - Reikwijdte mer-(beoordelings)plicht
 - Procedure project-mer-beoordelingsplicht
 - Project-mer-beoordelingsbesluit
 - Procedure project-mer
 - SoGent-arrest: passende scheiding van functie bij project-mer-(beoordelings)plicht
- Plan-mer-(beoordelings)plicht
 - Aanwijzing
 - Plan-mer-(beoordelings)plicht wegens kaderstelling
 - Plan-mer-(beoordelings)plicht vanwege een passende beoordeling
 - Uitzondering plan-mer-plicht bij kleine gebieden: plan-mer-beoordelingsplicht
 - Inhoud plan-mer-beoordeling
 - Procedure plan-mer-beoordeling
 - Procedure plan-mer
- Voorbeelden

ALGEMEEN

Mer-regelgeving onder de Omgevingswet

Doel: Milieu volwaardige plaats geven in besluitvorming.

- MER is Hulpmiddel: verzamelen milieuinformatie ≠ besluit project
- Dwingt niet tot milieuvriendelijke(re) besluitvorming
- Wel integrale beoordeling : vooral ook van nut wanneer op tijd instrument wordt ingezet

MER-regelgeving onder de Omgevingswet

- Afdeling 16.4 van de Omgevingswet (Ow).
- Hoofdstuk 11 van het Omgevingsbesluit (Ob).
- Lijstenstelsel in bijlage V van het Omgevingsbesluit.
- Onderscheid tussen de **project-mer(-beoordelings)plicht** en de **plan-mer(-beoordelings)plicht**:
 - Implementatie mer-richtlijn (project-mer) en van de smb-richtlijn (plan-mer).
 - Regels plan-mer(-beoordeling): paragraaf 16.4.1 Ow en Afdeling 11.1 Ob.
 - Regels project-mer(-beoordeling): paragraaf 16.4.2 Ow en Afdeling 11.2 Ob.

PROJECT-MER(-BEOORDELING)

Project-mer-(beoordelings)plicht: aanwijzing

Aanwijzing project-mer-(beoordelings)plicht (§16.4.2 Ow):

- Gesloten systeem: daarbuiten geen project-mer(-beoordeling).
- Artikel 16.43 lid 1 Ow: Bij AMvB worden mer-(beoordelings)plichtige projecten en besluiten aangewezen = Ob.
- Aanwijzing via artikelen 11.6, 11.7 en 11.8 Ob en bijlage V Ob.
- Artikel 16.43 lid 3 Ow: mer-beoordeling aan de hand van de relevante criteria van bijlage III van de mer-richtlijn.

Werking lijstenstelsel; aanwijzing mer-(beoordelings)plicht

In Bijlage V Ob is een tabel opgenomen met 4 kolommen:

Kolom 1: activiteiten/projecten: meerdere kunnen van toepassing zijn.

Kolom 2: gevallen m.e.r-plicht:

- Vaak drempelwaarden.
- Soms ook iedere oprichting, wijziging of uitbreiding.
- 'Niet van toepassing' = geen directe mer-plicht (in veel gevallen).
- Let op: 11.7 lid 2 Ob: gehele project (samenhang/voorzienbaarheid).

Kolom 3: gevallen mer-beoordelingsplicht:

- Steeds gesproken over oprichting/ aanleg, wijziging en/of uitbreiding.
- Meestal geen drempelwaarden; snel mer-beoordelingsplichtig.

Kolom 4: project-mer-(beoordelings)plichtige besluiten:

- Artikel 11.6 lid 3 sub c Ob.
- Bij meerdere besluiten: m.e.r-(beoordelings)plicht voor eerst genomen besluit.

Werking lijstenstelsel; aanwijzing mer-(beoordelings)plicht

- Artikel 11.6 lid 3 Ob: ook project-mer-(beoordelings)plichtige besluiten:
 - projectbesluit (sub a);
 - regels in omgevingsplan gericht op gemeentelijke projecten van publiek belang (sub b); en
 - besluiten als bedoeld in artikel 11.8 Ob (sub d).
- **Let op:** artikel 11.8 lid 3 Ob: als omgevingsvergunning omgevingsplanactiviteit nodig is, is dat het mer-(beoordelings)plichtige besluit in plaats van het omgevingsplan (= kaderstellend plan). In geval van gemengd plan: in ieder geval project-mer-(beoordelings)plicht (zie later bij plan-mer-(beoordelings)plicht).

Voorbeeld I lijstenstelsel

Kolom 1	Kolom 2	Kolom 3	Kolom 4
Nr. Projecten	Gevallen waarin de mer-plicht geldt (artikel 16.43, eerste lid, aanhef en onder a, van de wet)	Gevallen waarin de mer-beoordelingsplicht geldt (artikel 16.43, eerste lid, aanhef en onder b, van de wet)	Besluiten als bedoeld in artikel 11.6, derde lid, onder c, van dit besluit
de pompstations; of c. stoom of warm water	dan 40 km		
J10 Industrierrein	Niet van toepassing	Aanleg, wijziging of uitbreiding	Het omgevingsplan
J11 Stedelijk ontwikkelingsproject met inbegrip van de bouw van winkelcentra en de aanleg van parkeerterreinen	Niet van toepassing	Aanleg, wijziging of uitbreiding	Het omgevingsplan
J12 Landinrichtingsprojecten	Niet van toepassing	Aanleg, wijziging of uitbreiding	Het omgevingsplan

Voorbeeld II lijstenstelsel

13	Installaties voor de opslag van aardolie of petrochemische of chemische producten	Oprichting, wijziging of uitbreiding van een opslag met een capaciteit van 200.000 ton of meer	Oprichting, wijziging of uitbreiding	De omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit
----	---	--	--------------------------------------	---

Reikwijdte mer-(beoordelings)plicht: projectbegrip

- Voor projecten/activiteiten die **zodanig voorzienbaar met elkaar samenhangen** dat deze als één project/activiteit in de zin van de mer-regelgeving moeten worden gezien, moet één integrale mer-beoordeling worden opgesteld.
- Opsplitsen van die projecten/activiteiten in meerdere mer(-beoordelingen) (salamitactiek) is niet toegestaan.

Reikwijdte mer-(beoordelings)plicht: projectbegrip

- Rechtspraak is zeer casuïstisch; volgens rechtspraak moet beoordeeld worden of er **een financiële, organisatorische en/of bouwkundige samenhang** bestaat tussen activiteiten:
- Voorbeeld **wel samenhang**:
 - AbRS 2 november 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3152 (bestemmingsplan Tweebosbuurt Zuid-Oost Rotterdam): één samenwerkingsovereenkomst, één ruimtelijke en stedenbouwkundige onderbouwing, één ontwikkelaar en één integrale planning en één financiële haalbaarheidsstudie.
- Voorbeeld **geen samenhang**:
 - AbRS 16 november 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3312 en AbRS 5 april 2023, ECLI:NL:RVS:2023:1335 (bestemmingsplan Lichthoven fase 1 en fase 2 Eindhoven): ontwikkelingen konden afhankelijk van elkaar worden gerealiseerd en verschillende ontwikkelaars; korte afstand niet voldoende voor samenhang.
 - AbRS 18 oktober 2023, ECLI:NL:RVS:2023:3844 (bestemmingsplan Rotterdam Central District): fasering in tijd, verschil mate concretisering plannen.
 - AbRS 15 november 2023, ECLI:NL:RVS:2023:4236 (bestemmingsplan VDMA-terrein Eindhoven): realisatie ontwikkeling niet van elkaar afhankelijk; gebruik zelfde aanvoerroute bouwverkeer of lintbebouwing niet voldoende voor samenhang.
 - Overige mogelijk relevante aspecten: planologische of ruimtelijke samenhang, afstand tussen ontwikkelingen, ligging en samenhang verschillende gebieden etc.
- Andere ontwikkelingen moeten ook al **voldoende voorzienbaar** zijn: voldoende concreet en te verwachten binnen bepaalde termijn.

Project-mer-(beoordelings)plicht gelet op lijstenstelsel uitgewerkt

- Denk aan eerste omgevingsplan voor reeds project-be'mer'de activiteit.
- Denk aan gefaseerde besluitvorming: project-MER voor 1e ruimtelijk deelbesluit.
- Gemengd plan (kaderstelling en bij recht): project-MER(begroeding) voor gehele samenhangende mer-activiteit:
 - AbRS 20 januari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:80 (bp Weert): gemengd bestemmingsplan 462 woningen (gemengd).
 - AbRS 28 mei 2008, ECLI:NL:RVS:2008:BD2641 (Bangert en Oosterpolder), r.o. 2.4.2 e.v.
- Na opstellen project-MER / project-Mer-begroeding: mer-plicht uitgewerkt:
 - Wel inhoud MER bij vervolg-besluiten betrekken.
 - Verificatie bestaande project-MER nog voldoende actueel en volledig. Kan in vorm van (vormvrije) aanvulling / mer-begroedingsnotitie.
 - Zie AbRS 20 september 2023, ECLI:NL:RVS:2023:3560 (Nijmegen), r.o. 8-8.3

Project-mer-beoordeling: procedure

- Eén uniforme project-mer-beoordelingsprocedure.
- Mededeling initiatiefnemer verzoek mer-beoordelingsplichtig besluit = aanmeldingsnotitie (artikel 16.45 Ow):
 - Inhoudelijke eisen in artikel 11.10 Ob.
 - Mededelingsplicht geldt niet wanneer meteen een MER wordt opgesteld.
- Separaat mer-beoordelingsbesluit binnen zes weken na ontvangst mededeling (artikel 11.11 lid 1 Ob).
- Uitkomst mer-beoordeling al in fase ontwerpbesluit meenemen; uitkomst ook in vastgestelde besluit opnemen (artikel 11.11 lid 2 Ob).
- Aanmeldingsnotitie bij aanvraag: buiten behandeling laten, aanouden en afwijzen aanvraag (artikel 16.49 lid 2 Ow).
- Inhoud project-mer-beoordeling: artikel 16.43 lid 3 Ow: criteria bijlage III mer-richtlijn (fysieke kenmerken/plaats/kenmerken potentiële effect):
 - Conclusie dat project geen aanzienlijke milieueffecten heeft? Geen project-mer-plicht.
 - Conclusie dat project (mogelijk) wel aanzienlijke milieueffecten heeft? Wel project-mer-plicht.

Project-mer-beoordelingsbesluit

- Expliciet project-mer-beoordelingsbesluit nodig (voorbereidingsbeslissing als bedoeld in artikel 6:3 Awb).
- Project-mer-beoordelingsbesluit moet worden genomen vóórdat ontwerpbesluit ter inzage wordt gelegd.
- Als een mer-beoordeling ten onrechte achterwege is gebleven, dan kan dat reden zijn om het mer-beoordelingsplichtige besluit te vernietigen. Zie bijvoorbeeld AbRS 9 juli 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2298.
- Máár niet of niet tijdig nemen mer-beoordelingsbesluit hoeft niet altijd fatale afloop te hebben:
 - Alsnog mer-beoordelingsbesluit genomen en geen inhoudelijke grieven: gebrek passeren op grond van artikel 6:22 Awb. Zie bijvoorbeeld AbRS 26 september 2018, ECLI:NL:RVS:2018:3131, AbRS 15 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1513 en AbRS 24 augustus 2022, ECLI:NL:RVS:2022:2453.
 - Alsnog mer-beoordelingsbesluit genomen en wel inhoudelijke grieven: beoordeling of rechtsgevolgen in stand kunnen worden gelaten. Zie bijvoorbeeld AbRS 9 juli 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2298, AbRS 24 augustus 2022, ECLI:NL:RVS:2022:2453 en 18 december 2019, ECLI:NL:RVS:2019:4327.
 - Ook kan de Afdeling met bestuurlijke lus mogelijkheid tot herstel bieden. Zie bijvoorbeeld AbRS 31 mei 2023, ECLI:NL:RVS:2023:2115 en AbRS 14 mei 2025, ECLI:NL:RVS:2025:2185.

Project-mer: procedure

- (vormvrije) raadpleging reikwijdte en detailniveau: **uitsluitend op verzoek** (artikel 16.46 Ow en 11.13 Ob).
- Raadpleging door bevoegd gezag van betrokken adviseurs en bestuursorganen en minister I&W, minister Natuur en Stikstof, minister OCW of door ministers aangewezen bestuursorgaan (artikel 16.46 lid 2 Ow).
- Advies uiterlijk zes weken na ontvangst verzoek (artikel 11.13 lid 1 Ob).
- Van project-mer wordt gelijktijdig met ontwerpbesluit openbaar kennisgegeven (artikel 16.50 Ow).
 - Afdeling 3.4 Awb is van toepassing op project-mer-plichtige besluiten.
- Advies Commissie mer: **vrijwillig** (artikel 16.47 Ow).
- Project-mer bij aanvraag: buiten behandeling laten, aanhouden en afwijzen aanvraag (artikel 16.49 lid 1 Ow).
- Inhoud project-MER: artikel 11.16 t/m 11.18 Ob.

Sogent-arrest: HvJ 8 mei 2025, C-236/24, ECLI:EU:C:2025:321

Art. 9bis mer-richtlijn:

- het bevoegd gezag dient zijn taken op objectieve wijze te vervullen en mag zich niet bevinden in een situatie die tot een belangenconflict aanleiding geeft.
- wanneer het bevoegd gezag en de initiatiefnemer **dezelfde** zijn: binnen de overheidsorganisatie van administratieve bevoegdheden een passende scheiding aanbrengen tussen conflicterende functies bij het uitvoeren van de uit de mer-richtlijn voortvloeiende taken.
- Artikel 9bis mer-richtlijn geïmplementeerd in 2:4 Awb (vwb 1^e punt: zonder vooringenomenheid), art. 7.28a Wm en thans in art. 11.12 Ob (vwb 2^e punt).

*Wanneer het bevoegd gezag tevens initiatiefnemer is voor het opstellen van een **project-MER**, dient er door het bevoegd gezag zorg gedragen te worden voor **een passende scheiding** tussen conflicterende functies bij de ambtelijke voorbereiding van het besluit. Zie artikel 11.12 Ob.*

- Op basis van nationale wetgeving geen verplichting tot passende scheiding bij project-mer-beoordeling

Sogent-arrest: HvJ 8 mei 2025, C-236/24, ECLI:EU:C:2025:321

Wat overweegt het Hof?

- De eis van een passende scheiding geldt ook wanneer er sprake is van een mer-beoordeling.

Consequentie van het Sogent-arrest is dat wanneer het bevoegd gezag en de initiatiefnemer dezelfde zijn, er sprake moet zijn van een passende scheiding tussen ambtelijke functies, die moet voldoen aan criteria uit Sogent-arrest. Niet alleen ikv project-mer, maar ook bij project-mer-beoordeling

Sogent-arrest: HvJ 8 mei 2025, C-236/24, ECLI:EU:C:2025:321

"36 Uit het voorgaande volgt dat artikel 9 bis van richtlijn 2011/92 van toepassing is wanneer de bevoegde instantie bepaalt of een **project** als bedoeld in artikel 4, lid 2, van die richtlijn aan een **milieueffectbeoordeling** moet worden onderworpen.

37 Indien de **instantie** die hiertoe bevoegd is **tevens de opdrachtgever** van het betrokken **project** is, brengen de **lidstaten** bijgevolg overeenkomstig dit artikel 9 bis, tweede alinea, in elk geval **binnen hun organisatie** van administratieve bevoegdheden een passende scheiding aan tussen de conflicterende functies bij het uitvoeren van die taak."

"38 Deze passende scheiding moet op zodanige wijze worden ingericht dat **een administratieve eenheid binnen de instantie die bevoegd is voor die beoordeling, beschikt over een werkelijke autonomie, wat met name inhoudt dat zij beschikt over eigen administratieve middelen en personeel en aldus in staat is om haar taak op objectieve wijze te vervullen** [zie naar analogie arrest van 20 oktober 2011, Seaport (NI) e.a., C-474/10, EU:C:2011:681, punt 43]."

Hoe dit in de praktijk vorm te geven?

Sogent-arrest: HvJ 8 mei 2025, C-236/24, ECLI:EU:C:2025:321

Er is volgens het Hof sprake van een passende scheiding als:

1. een **administratieve eenheid binnen de instantie die bevoegd** is voor de m.e.r.-beoordeling/MER,
2. beschikt over een **werkelijke autonomie**, wat met name inhoudt dat zij beschikt over **eigen administratieve middelen en personeel**, en
3. aldus in staat is om haar taak op **objectieve wijze** te vervullen.

Zie ook de [blog](#) van Rachid Benhadi 'Project-m.e.r.-beoordeling vereist passende scheiding van functies' van 26 juni 2025.

PLAN-MER(-BEOORDELING)

Plan-mer-(beoordelings)plicht: aanwijzing

Artikel 16.34 Ow

- Algemene open bepaling (lid 1).
- Vaststelling plan/programma in wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen, en waarin bevoegde bestuursorganen en de procedure voor opstelling ervan is vastgelegd.
- Plannen en programma's die in ieder geval onder deze definitie vallen (lid 2):
 - Omgevingsvisie;
 - Programma;
 - Omgevingsplan; en
 - voorkeursbeslissing (veelal facultatief voorafgaand aan projectbesluit).

Dus ook andere plannen; kan ook een verordening zijn.

Grondslagen plan-mer-(beoordelings)plicht

Artikel 16.36 lid 1 en lid 2 Ow: plan-mer-plichtig indien:

1. Plan/programma dat **kaderstellend** is voor project-mer-(beoordelings)plichtige projecten/ besluiten (Bijlage V Ob); of
2. Voor plan/ programma een **passende beoordeling** voor natuur moet worden opgesteld zoals bedoeld in artikel 16.53c Ow.

Plan-mer-(beoordelings)plicht vanwege kaderstelling

- Door vervallen drempelwaarden snel sprake van kaderstelling.
- 'kader vormen voor' in ieder geval:
 - Locatie(s) of tracé(s) overwogen; en
 - Locatie(s) of tracé(s) aangewezen.
- Strikt juridische binding niet noodzakelijk; 'toon zetten voor' ook voldoende (AbRS 9 september 2009, ECLI:NL:RVS:2009:BJ7183 en AbRS 17 maart 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BL7758).
- Kaderstellend plan kan worden voorkomen door:
 - Één-op-één-inpassing (bijv. AbRS 20 juni 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2066, AbRS 3 februari 2016, ECLI:NL:RVS:2016:237 en AbRS 14 september 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2468.
 - Inperken gebruik bij omgevingsplan: Gebruiksverbod: activiteiten als bedoeld in 'lijstenstelsel' (boven drempelwaarden) Bijlage V Ob mogen niet worden gerealiseerd (wel motiveren vanuit milieubelang); zie bijvoorbeeld AbRS 29 juni 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1814, r.o. 5.28 e.v.

Plan-mer-(beoordelings)plicht bij gemengde plannen

- In praktijk vaak 'gemengde situatie' of 'gemengde plannen': deels bij recht en deels met een vergunningstelsel voor een omgevingsplanactiviteit.
- Gelet op rechtspraak gewezen onder het oude recht is dan sprake van een project-mer-beoordelingsplicht en niet van een plan-mer-plicht vanwege kaderstelling. Zie AbRS 28 mei 2008, ECLI:NL:RVS:2008:BD2641, r.o. 2.4.2.1 t/m 2.4.2.4 (Bangert en Oosterpolder), AbRS 4 mei 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1208, r.o. 9.3 en AbRS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1763, r.o. 70.5.
- Of de rechtspraak gewezen onder het oude recht voor gemengde bestemmingsplannen ook van toepassing is op een omgevingsplan dat gedeeltelijk kaderstellend is, moet nog worden afgewacht.

Plan-mer-(beoordelings)plicht vanwege passende beoordeling

- 16.53c Ow: als een plan mogelijk significante gevolgen heeft voor Natura 2000-gebieden, moet een passende beoordeling worden opgesteld.
 - In dat geval dus ook een plan-mer-(beoordelings)plicht.
 - Met uitspraken 18 december 2024 met nieuwe jurisprudentiële intern salderen in projectspoor mogelijk ook veel vaker plan-mer-(beoordelingsplicht) vanwege passende beoordeling.
 - Afdeling heeft op 18 december 2024 een nieuw beoordelingskader geformuleerd voor de natuurvergunningplicht:
 - AbRS 18 december 2024, *ECLI:NL:RVS:2024:4923 (Rendac)*.
 - AbRS 18 december 2024, *ECLI:NL:RVS:2024:4923 (Amercentrale)*.
- Kern:** toetsingskader intern salderen in het projectspoor (vergunningenspoor) is gewijzigd.

Plan-mer-(beoordelings)plicht vanwege passende beoordeling

- Hoofdpijnen gewijzigd toetsingskader:
 - intern salderen kwalificeert als mitigerende maatregel en mag dus niet (meer) betrokken worden in een **voortoets**;
 - *"Intern salderen is een maatregel waarmee wordt beoogd de rechtstreekse gevolgen van een nieuw project te voorkomen of te verminderen door het beperken of beëindigen van een bestaande vergunde situatie. Intern salderen kan daarom, net als extern salderen, als een mitigerende maatregel worden aangemerkt"*
 - intern salderen vereist een passende beoordeling;
 - intern salderen is vergunningplichtig;
 - additionaliteitstoets zoals we die kennen bij extern salderen, geldt óók voor intern salderen.

Plan-mer-(beoordelings)plicht vanwege passende beoordeling

- Uitspraken 18 december 2024 zien op projectspoor.
- Als gewijzigde jurisprudentie ook van toepassing is op planspoor, dan moet voor plannen dus veel vaker een passende beoordeling worden gemaakt, waardoor ook veel vaker een plan-mer-(beoordelings)plicht zal gelden voor plannen.
- In de Rendac-uitspraak noch de Amercentrale uitspraak wordt ingegaan op gevolgen voor plantoets. Ook nadien geen (vwb dit punt) relevante uitspraken meer over de Natura 2000-plantoets.
- Dus: nog niet zeker of gewijzigde jurisprudentie ook geldt voor de Natura 2000-plantoets. Niet uit te sluiten.

Uitzondering plan-mer-plicht: plan-mer-beoordelingsplicht

Uitzondering op plan-mer-plicht (zowel plan-mer-plicht vanwege kaderstelling als passende beoordeling)

Artikel 16.36 lid 3 en 4 Ow:

- A. kleine gebieden op lokaal niveau.
- B. kleine wijzigingen plannen of programma's (lid 3): Bevoegd gezag betreft context plan/programma dat wordt gewijzigd en waarschijnlijkheid of wijzigingen aanzienlijke milieueffecten hebben.
- C. Vangnetbepaling: kaderstellende plannen en programma's met milieugevolgen voor andere projecten dan in m.e.r.-richtlijn (bijlage V Ob) (lid 4).

Gevolgen: slechts nog een plan-m.e.r.-plicht als er mogelijk sprake is van aanzienlijke milieueffecten, gelet op criteria uit bijlage II smb-richtlijn.

Uitzondering plan-mer-plicht: plan-mer-beoordelingsplicht: kleine gebieden op lokaal niveau

- Artikel 11.1 lid 3 Ob: volstaan met plan-mer-beoordeling, indien:
 1. Sprake is van gemeente als bevoegd gezag (sub a); én
 2. de omvang van de gebied in verhouding tot het totale grondgebied van de gemeente klein is (sub b) >> kwantitatief, ongeacht milieueffecten; en
 3. Uit mer-beoordeling volgt: geen sprake van aanzienlijke milieueffecten gelet op criteria uit bijlage II smb-richtlijn.
- **Let op:** geldt niet als plan kader vormt of benodigde besluit is voor rechtstreeks project-mer-plichtige projecten (dus wanneer kolom 2 bijlage V Ob wordt overschreden; volgt uit artikel 11.1 lid 2 Ob)

Uitzondering plan-mer-plicht: plan-mer-beoordelingsplicht: kleine gebieden op lokaal niveau

Wat is een klein gebied?

- AbRS 21 december 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3910, r.o. 33.2: 1% van gemeentelijk grondgebied is klein gebied. Zie ook ABRS 19 maart 2025, ECLI:NL:RVS:2025:1183 (Hattem).
- AbRS 19 mei 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1054 (Texelse bierbrouwerij) en ABRS 29 december 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BO9187 (Afvalverwerking Haps).
- HvJ EU 21 december 2016, C-444/15, ECLI:EU:C:2016:978: zuiver kwantitatief criterium, ongeacht milieueffecten.
- Conclusie A-G Kokott 8 september 2016 (ECLI:EU:C:2016:665): klein gebied indien een oppervlakte ten hoogste 5% (richtcijfer) van het binnen de bevoegdheid van het lokale bestuur vallende gebied.

Wat betekent dit voor de praktijk?

- Partiële herzieningen zullen veelal betrekking hebben op kleine gebieden op lokaal niveau.
- Herzieningen: niet snel rechtstreeks plan-mer-plichtig (mits kolom 2 Bijlage V is uitgesloten).

Plan-mer-beoordeling: inhoud

- Bijlage II smb-richtlijn (artikel 16.35 lid 5 Ow).
- AbRS 19 mei 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1054 (Texelse bierbrouwerij):
 - Bij kleine gebieden is Bijlage II smb-richtlijn gelijk aan Bijlage III mer-richtlijn;
 - Inhoudelijk dus geen verschil met project-mer-beoordeling.
- Mitigerende maatregelen mogen worden betrokken in mer-beoordeling (denk aan stikstof (artikel 11.10 lid 3 en 11.11 lid 3 sub b Ob).
 - Zie bijvoorbeeld AbRS 1 oktober 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3546; AbRS 7 november 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BY2483.
- In mer-beoordeling geen alternatievenonderzoek.
 - Zie bijvoorbeeld AbRS 13 oktober 2021, ECLI:NL:RVS:2021:2297, r.o. 9.4 en AbRS 15 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1573, r.o. 8.3.

Plan-mer-beoordeling: procedure

- Procedure grotendeels hetzelfde als project-mer-beoordeling
- Artikel 16.36 lid 5 Ow en artikel 11.1 lid 1 Ob:
 - resultaat en motivering plan-mer-beoordeling in (ontwerp)plan en het plan zelf
 - expliciet plan-mer-beoordelingsbesluit niet nodig, maar mag wel: denk aan combi met project-mer-beoordelingsbesluit: inhoudelijk immers hetzelfde
- Raadpleging instanties (artikel 16.36 lid 5 sub b Ow):
 - de reguliere bestuursorganen en wettelijk adviseurs;
 - Minister van Infrastructuur en Waterstaat;
 - Minister van Natuur en Stikstof;
 - Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;
 - of in plaats van de betrokken Minister een door hem aangewezen bestuursorgaan.
- Zie ook AbRS 13 april 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1082 (Texelse bierbrouwerij): uitsluitend raadplegen (reactie niet nodig).

Plan-mer: procedure

- Verplichte consultatie bestuursorganen zoals bedoeld in artikel 16.36 lid sub a en sub b.
- Notitie reikwijdte en detailniveau: verplicht (artikel 16.38 Ow).
- Toepassing afdeling 3.4 Awb (artikel 16.40 lid 1 Ow).
- Ter inzage legging plan-mer bij ontwerpplan (artikel 16.40 lid 3 sub a Ow).
- Toetsingsadvies Commissie mer: verplicht (artikel 16.39 Ow).
 - Uiterlijk op moment van terinzagelegging MER verzoek Cmer (artikel 11.2 Ob).
- Ten grondslag leggen plan-mer aan vastgestelde plan (16.41 Ow).
- Inhoud plan-mer: artikel 16.42 Ow en 11.3 Ob.

Voorbeeld: Omgevingsvisie, omgevingsplan, stedelijk ontwikkelingsproject

Project-m.e.r.-beoordeling stedelijk ontwikkelingsproject J11

- Bijlage V, categorie J11:

J11	Stedelijk ontwikkelingsproject met inbegrip van de bouw van winkelcentra en de aanleg van parkeerterreinen	Niet van toepassing	Aanleg, wijziging of uitbreiding	Het omgevingsplan
-----	--	---------------------	----------------------------------	-------------------

- Omgevingsvisie: plan-m.e.r.-(beoordelings)plichtig.
- Omgevingsplan: project-m.e.r.-beoordelingsplichtig.
- Geen drempelwaarden m.b.t. beoordelingsplicht (kolom 3): geen rechtstreekse project-mer-plicht: sprake van project-m.e.r.-beoordelingsplicht, mits gedeeltelijk bij recht.
- Indien omgevingsplan tav stedelijk ontwikkelingsproject in het geheel voorziet in omgevingsvergunningstelsel omgevingsplanactiviteit: plan-mer-(beoordelings)plichtig (11.8 lid 3 Ob)
- Indien omgevingsplan passende beoordeling: in beginsel plan-mer-(beoordelings)plichtig.

Voorbeeld: Omgevingsplan, uitbreiding industrieterrein

Project-m.e.r.-beoordeling industrieterrein J10

- Bijlage V, categorie J10:

J10	Industrieterrein	Niet van toepassing	Aanleg, wijziging of uitbreiding	Het omgevingsplan
-----	------------------	---------------------	----------------------------------	-------------------

- Omgevingsplan: project-m.e.r.-beoordelingsplichtig.
 - Geen drempelwaarden m.b.t. beoordelingsplicht (kolom 3): geen directe project-mer-plicht.
- Indien omgevingsplan tav stedelijk ontwikkelingsproject in het geheel voorziet in omgevingsvergunningstelsel omgevingsplanactiviteit: plan-mer-(beoordelings)plichtig (11.8 lid 3 Ob)
- Indien omgevingsplan passende beoordeling: in beginsel plan-mer-(beoordelings)plichtig.

Voorbeeld: Omgevingsplan, uitbreiding industrieterrein

Plan-mer vanwege kaderstelling andere categorieën

- Kaderstelling voor categorie I3 'installaties voor de opslag van aardolie, petrochemische of chemische producten'?

I3	Installaties voor de opslag van aardolie of petrochemische of chemische producten	Oprichting, wijziging of uitbreiding van een opslag met een capaciteit van 200.000 ton of meer	Oprichting, wijziging of uitbreiding	De omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit
----	---	--	--------------------------------------	---

- Plan-m.e.r.-plicht indien (kolom 2) wordt overschreden.
- Onder drempel kolom 2: plan-m.e.r.-beoordeling als sprake is van kleine gebieden op lokaal niveau.
- Indien uit plan-mer-beoordeling volgt geen aanzienlijke milieueffecten: geen verplichting opstellen plan-MER

Heino Witbreuk

06 – 12 99 33 19

h.witbreuk@hekkelman.nl

Advocatuur Nijmegen

Oranjesingel 1
6511 NJ Nijmegen
advocatuur@hekkelman.nl
024 - 382 83 84

Notariaat Nijmegen

Oranjesingel 41
6511 NN Nijmegen
notariaat-nijmegen@hekkelman.nl
024 - 382 84 86

Notariaat Arnhem

Sickeszplein 1
6821 HV Arnhem
notariaat-arnhem@hekkelman.nl
026 - 377 71 11